

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

LWA.410.001.18.2020

Pani
Prof. dr hab. Małgorzata Gersdorf
Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
w Warszawie
Plac Krasińskich 2/4/6, 00-950 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/001 Wykonanie budżetu państwa w 2019 r. w części 04 Sąd Najwyższy
w rozdziałach 75102 i 75312

Najwyższa Izba Kontroli
Ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 97
nik@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. Pocz. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Najwyższy w Warszawie, Pl. Krasińskich 2/4/6, 00-950 Warszawa ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Małgorzata Gersdorf, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego ² od 30 kwietnia 2014 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 5-6)</p>
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	1. Jan Sulima, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/29/2020 z dnia 17 stycznia 2020 r. 2. Rafał Ulewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/32/2020 z dnia 20 stycznia 2020 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-4)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa w 2019 r. pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności, przez dysponenta części budżetowej 04 Sąd Najwyższy w Warszawie (z wyłączeniem budżetu Izby Dyscyplinarnej ⁴). Ocenie podlegały w szczególności:
Zakres kontroli	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja wydatków budżetu państwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych, – sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2019 r. w zakresie operacji finansowych, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.</p> <p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizy wykonania planu dochodów,

¹ Dalej także: Sąd lub SN.

² Dalej: Pierwszy Prezes SN.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

⁴ Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2019 r. poz. 825 tj., dalej: ustawa o Sądzie Najwyższym) Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej posiada uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych w zakresie wykonywania budżetu Sądu Najwyższego związanego z funkcjonowaniem Izby Dyscyplinarnej oraz jest odpowiedzialny za wykonanie budżetu Sądu Najwyższego w zakresie związanym z funkcjonowaniem tej Izby. Z uwagi powyższe, niniejsza kontrola (w zakresie dochodów i wydatków) dotyczyła dwóch rozdziałów klasyfikacji budżetowej, w których za realizację wydatków odpowiada Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, tj. rozdział 75102 Naczelne Organy Sądownictwa oraz 75312 Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne. Rozdział 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego był przedmiotem odrębnej kontroli w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Analizę prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań przeprowadzono także dla Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, gdyż księgi rachunkowe były prowadzone łącznie dla całej części 04.

- analizy realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- analizy wybranej próby wydatków oraz jednego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego ,
- analizy stanu zobowiązań,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań oraz procedur kontroli zarządczej w tym zakresie.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna kontrolowanej działalności⁵

OCENA OGÓLNA

W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych stwierdzono, że Sąd Najwyższy realizował wydatki w granicach posiadanych środków finansowych oraz kwot ujętych w planie finansowym rozdziałów 75102 i 75312 części 04.

Na podstawie analizy 7,0% wydatków SN stwierdzono, że były one realizowane zgodnie z zasadą celowości i gospodarności, za wyjątkiem niegospodarnego wydatkowania kwoty w wysokości 630,0 tys. zł z tytułu zapewnienia miejsc parkingowych niektórym pracownikom SN oraz 13,3 tys. zł⁶ z tytułu zwrotu kosztów zamieszkania w formie ryczałtu dla jednego sędziego delegowanego do SN. Nie uzyskano zakładanego miernika 270 dni dla średniego czasu rozpatrywania sprawy. Jego wartość wyniosła 380 dni i była wyższa od osiągniętej w 2018 r. o 40 dni, co wskazuje na wydłużenie czasu rozpatrywania spraw.

Zamówienia publiczne realizowano zgodnie z obowiązującymi przepisami. Sąd monitorował realizację celów i mierników dla podzadania i działania określonych w budżecie zadaniowym na 2019 r.

Roczne sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania za IV kwartał 2019 r. w zakresie operacji finansowych zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności⁷

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe

W 2019 r. dochody zrealizowane przez Sąd wyniosły 2988,3 tys. zł⁸, a ich głównym źródłem (2547,0 tys. zł, tj. 85,2%) były wpływy z rozliczeń i zwrotów z lat ubiegłych oraz wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych (261,3 tys. zł, tj. 8,7%).

Dochody zrealizowane w 2019 r. były wyższe o 1140,6% od planowanych (262,0 tys. zł) oraz o 285,1% od wykonanych w 2018 r. (1048,7 tys. zł). Na wyższą realizację dochodów wpłynęły nieplanowane zwroty świadczeń w wysokości 2514,1 tys. zł, pobranych w związku z przejściem w stan spoczynku 20 sędziów Sądu Najwyższego, którzy z dniem 1 stycznia 2019 r. powrócili do pełnienia urzędu

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁶ Łączne wydatki ocenione jako niegospodarne wyniosły 643,3 tys. zł i stanowiły 0,51% zrealizowanych wydatków.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Bez dochodów Izby Dyscyplinarnej (11,6 tys. zł).

stosownie do art. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym⁹.

(akta kontroli str. 24, 26-28)

Na koniec 2019 r. należności Sądu pozostałe do zapłaty z tytułu dochodów budżetowych wynosiły 0,5 tys. zł, w tym kwota 0,1 tys. zł stanowiła zaległość¹⁰. Należności i zaległości dotyczyły nieuiszczonych kosztów sądowych. W porównaniu do stanu na koniec 2018 r. należności pozostałe do zapłaty były na tym samym poziomie, a zaległości były niższe o 0,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 25, 29-30, 116, 138)

OBSZAR

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2019 w części 04 zaplanowano wydatki budżetu państwa w wysokości 137 470,0 tys. zł¹¹. Ze względu na oszczędności w zaplanowanych wydatkach¹² Pierwszy Prezes SN zarządzeniem nr 55/2019 z 18 listopada 2019 r. wprowadził blokady wydatków w kwocie 7872,0 tys. zł, w tym w rozdziale 75102 – 3472,0 tys. zł i w rozdziale 75312 – 4400,0 tys. zł. Stosownie do postanowień art. 177 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹³, o blokowaniu środków finansowych niezwłocznie poinformowano Ministra Finansów, który zmniejszył plan wydatków SN¹⁴. Ponadto Pierwszy Prezes SN¹⁵ dokonał przeniesienia wydatków pomiędzy rozdziałami¹⁶. W 2019 r. Sąd nie otrzymał środków z rezerwy ogólnej i rezerw celowych budżetu państwa.

(akta kontroli str. 41, 162-173, 316-317, 352-353)

Zrealizowane wydatki w wysokości 125 815,3 tys. zł¹⁷ stanowiły 97,1% planu po zmianach (129 624,0 tys. zł) i były o 19 859,0 tys. zł, (18,7%) wyższe od zrealizowanych w 2018 r. (105 955,4 tys. zł).

Niższe od planowanego wykonanie wydatków wynikało przede wszystkim z niepełnego obsadzenia stanowisk sędziowskich oraz mniejszych wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych.

W porównaniu do roku 2018 wydatki zwiększyły się m.in. w wyniku wzrostu wynagrodzeń wraz z pochodnymi, zakupów inwestycyjnych i wypłaconych świadczeń społecznych.

(akta kontroli str. 64-65, 69-70, 161, 388-389)

Struktura wydatków według grup ekonomicznych w 2019 r. nie uległa istotnej zmianie w porównaniu do poprzedniego roku budżetowego. Główną pozycję

⁹ Dz.U. z 2018 r., poz. 2507.

¹⁰ Według sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, bez należności Izby Dyscyplinarnej (0,3 tys. zł).

¹¹ W tym w rozdziale 75102 (Naczelnal organy sądownictwa) - 105 421,0 tys. zł i w rozdziale 75312 (Uposażenie sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne - 32 049,0 tys. zł. Bez wydatków Izby Dyscyplinarnej – 20 701,0 tys. zł.

¹² W rozdziale 75102, na: ubezpieczenia społeczne pracowników, ZFŚS, zakup paliwa do samochodów służbowych, obsługa serwisowa kserokopiarek, wyposażenia pokoi hotelowych, usługi introigatorskie, zakup części zamiennych do wyposażenia w budynku SN, zakup książek, szkolenia pracowników, pożyczki mieszkaniowe sędziów oraz w rozdziale 75312, ze względu na niższą planowaną wypłatę świadczeń dla sędziów odchodzących w stan spoczynku.

¹³ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm. Dalej: ustawa o finansach publicznych.

¹⁴ Decyzją nr BP2.4142.12.2019.4 z 29 listopada 2019 r.

¹⁵ Zarządzeniem nr 10/2019 z 26 lutego 2019 r.

¹⁶ Z rozdziału 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego do rozdziału 75102 Naczelnal organy sądownictwa.

¹⁷ W tym w rozdziale 75102 - 98 796,7 tys. zł i w rozdziale 75312 - 27 018,6 tys. zł, bez wydatków Izby Dyscyplinarnej w rozdziale 75114 – 14 559,4 tys. zł.

wydatków stanowiły wydatki bieżące, w tym wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi. Najniższe wykonanie dotyczyło wydatków majątkowych.

(akta kontroli str. 56, 69, 367)

Wydatki bieżące wyniosły 93 765,5 tys. zł (92,3% planu po zmianach) i stanowiły 74,5% wydatków ogółem. Największy udział w wydatkach bieżących miały wydatki na wynagrodzenia, które w 2019 r. wyniosły 67 248,8 tys. zł, z czego 63 587,7 tys. zł stanowiły wynagrodzenia osobowe oraz 3661,1 tys. zł dodatkowe wynagrodzenie roczne, co stanowiło 98,6% planu po zmianach (68 214,0 tys. zł) i było wyższe o 10 581,2 tys. zł, tj. o 8,7% w porównaniu do wydatków na wynagrodzenia zrealizowanych w 2018 r. (56 667,5 tys. zł). Ponadto w ramach wydatków bieżących wydatkowano m.in.: 13 388,0 tys. zł na zakup usług pozostałych oraz materiałów i wyposażenia, 1396,3 tys. zł na zakup energii, 1326,0 tys. zł na opłaty za administrowanie i czynsze za budynki i lokale, w tym 630,0 tys. zł za opłaty za parkowanie na parkingu miejskim oraz 1066,9 tys. zł na zakup usług remontowych. Wydatki na wynagrodzenia wzrosły głównie z powodu wzrostu zatrudnienia o 52 osoby i waloryzacji z dniem 1 stycznia 2019 r. wynagrodzeń sędziów SN i członków Biura Studiów i Analiz¹⁸ oraz regulacji płac asystentów, pracowników administracji i obsługi¹⁹.

Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, wg statusu zatrudnienia wynosiło 406 osób²⁰ i było większe o 52 osoby stosunku do 2018 r. Wzrost zatrudnienia spowodowany były zmianami organizacyjnymi w SN wprowadzonymi ustawą o Sądzie Najwyższym i jej nowelizacją z dnia 21 listopada 2018 r., w tym m. in. przywróceniem z dniem 1 stycznia 2019 r. do pełnienia urzędu 20 sędziów oraz zatrudnieniem 2 nowych sędziów. Ponadto w związku z utworzeniem Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN (w 2018 r.) oraz Biura Studiów i Analiz (w 2019 r.) zatrudniono 30 pracowników²¹.

(akta kontroli str. 28, 57-62, 69-70, 137, 145, 151, 389-392)

W 2019 r. wydatki Sądu na wynagrodzenia bezosobowe (§ 4170) wyniosły 312,7 tys. zł, z tego:

- 304,8 tys. zł wydatki na umowy zlecenia z osobami fizycznymi (dot. m.in. prac administracyjnych przy systemach teleinformatycznych sieci komputerowej, prac związanych z wymianą systemów operacyjnych na komputerach użytkowanych w SN, wykonanie prac programistycznych w systemie SUPREMUS, kosztorysu inwestorskiego wraz z przedmiarem robót na wymianę instalacji elektrycznej w lokalu służbowym SN, pracach inwentaryzacyjnych),
- 7,9 tys. zł wynagrodzenia dla tłumaczy przysięgłych wykonujących prace na zlecenie Sądu.

(akta kontroli str. 60-61, 69, 161)

W 2019 r. wydatki na nagrody wyniosły 6372,8 tys. zł i były wyższe o 3167,9 tys. zł (o 201,2%) od nagród wypłaconych w 2018 r. Średnia kwota nagrody w 2019 r. wyniosła 23,1 tys. zł, a w 2019 r. 12,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 155)

Na świadczenia na rzecz osób fizycznych wydatkowano 27 541,9 tys. zł (21,9% wydatków SN ogółem), w tym 27 018,6 tys. zł na wypłatę uposażeń dla sędziów

¹⁸ Przyjmując, jako podstawę do ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego kwotę przeciętnego wynagrodzenia w II kwartale 2018 roku w wysokości 4251,08 zł.

¹⁹ Z uwzględnieniem m.in. średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w wysokości 102,3%.

²⁰ Status zatrudnienia: 01 osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń – 230 osoby, 10 sędziowie i prokuratorzy – 94 osoby, 18 specjaliści opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów – 82 osoby.

²¹ W tym dwóch na stanowiskach administracyjnych.

w stanie spoczynku i uposażeń rodzinnych (rozdział 75312) oraz 523,3 tys. zł dla pozostałych pracowników (rozdział 75102).

(akta kontroli str. 56-57, 64-65, 161, 388-389)

Wydatki majątkowe Sądu, ujęte w ustawie budżetowej na rok 2019²² w kwocie 3075,0 tys. zł, zostały zwiększone zarządzeniami Prezesa SN o 1446,0 tys. zł²³, tj. do 4521,0 tys. zł. W planie po zmianach zmniejszono m.in. wydatki na zakup lokali służbowych (o 344,0 tys. zł), a zwiększono wydatki na zakupy sprzętu i oprogramowania informatycznego (o 1278,0 tys. zł) i środków transportu (o 391,0 tys. zł).

Zrealizowane wydatki majątkowe w kwocie 4507,9 tys. zł (99,7% planu) były wyższe o 3084,3 tys. zł (o 316,7%) od tego rodzaju wydatków poniesionych w 2018 r. Wykorzystano je głównie na zakup sprzętu i oprogramowania informatycznego (2652,0 tys. zł), służbowego lokalu służbowego (843,0 tys. zł), pięciu samochodów osobowych (701,0 tys. zł) oraz kserokopiarki i niszczarki przemysłowej (147,0 tys. zł). Wzrost wydatków wynikał m. in. z zakupu sprzętu i oprogramowania informatycznego, lokalu służbowego i wymiany samochodów.

(akta kontroli str. 63-64, 92-95, 156, 345, 390-391)

Zobowiązania Sądu na 31 grudnia 2019 r. wyniosły 5994,1 tys. zł²⁴ i były wyższe od kwoty zobowiązań na koniec 2018 r.²⁵ o 980,6 tys. zł, tj. (o 19,6%). Dotyczyły one przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (4831,3 tys. zł) oraz zakupu usług (821,6 tys. zł) i energii (225,1 tys. zł). Zobowiązania wymagalne nie występowały. Nie stwierdzono przypadków wypłacania odsetek od nieterminowych płatności. Na koniec 2019 r. w Sądzie nie wystąpiły wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego.

(akta kontroli str. 103, 123-124, 301)

Badaniem objęto realizację wydatków na łączną kwotę 8849,5 tys. zł, tj. 7,0 % wydatków ogółem SN. Doboru próby wydatków dokonano, na podstawie zapisów na koncie 130 rachunek bieżący²⁶. Wylosowane dowody dotyczyły wydatków bieżących (6165,4 tys. zł) oraz wydatków majątkowych (2684,1 tys. zł).

Wydatki poniesiono zgodnie z planem finansowym i obowiązującymi przepisami. Dokonane zakupy i usługi służyły realizacji celów Sądu. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zaplaceniem odsetek, kar lub opłat.

W dwóch przypadkach wydatkowano środki budżetowe z naruszeniem zasady gospodarności, tj. 630,0 tys. zł – wydatek dotyczący opłaty czynszowej za korzystanie ze 105 miejsc na parkingu miejskim pod pl. Krasieńskich w Warszawie przez pracowników SN w 2019 r. oraz wydatek w kwocie 13,3 tys. zł dotyczący wypłaty asystentowi sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN ryczałtu na pokrycie kosztów zamieszkania w miejscu jego delegowania w II półroczu 2019 r.

W zbadanej próbie wydatków pod kątem prawidłowości trybu udzielania zamówienia publicznego oraz wyłączenia stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁷ nie stwierdzono nieprawidłowości. W przypadku ośmiu wydatków o wartości nieprzekraczającej wartości progowej, zamówień

²² Ustawa z dnia 16 stycznia 2019 r. (Dz. U. poz. 198).

²³ Nr: 8/2019 z 8 lutego 2019 r., 30/2019 z 11 czerwca 2019 r., 43/2019 z 10 września 2019 r., 47/2019 z 11 października 2019 r. i 52/2019 z 30 października 2019 r.

²⁴ Bez zobowiązań Izby Dyscyplinarnej w kwocie 569,0 tys. zł.

²⁵ Zobowiązania na koniec 2018 r. wyniosły 5013,5 tys. zł.

²⁶ W tym wylosowane metodą monetarną MUS (metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji) 45 dowodów wartości 8249,1 tys. zł i 2 dowody o wartości 600,4 tys. zł dobrane w sposób celowy.

²⁷ Dz.U. z 2019 r. poz. 1843, dalej: ustawa Prawo zamówień publicznych.

dokonano zgodnie z zasadami określonymi w piśmie Szefa Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego²⁸.

W wyniku szczegółowej analizy jednego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na dostawę sprzętu komputerowego dla Sądu, na łączną kwotę 1088,4 tys. zł brutto, nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych. Zamówienie zostało w pełni zrealizowane i rozliczone w 2019 r. W Sądzie terminowo sporządzono plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych przewidzianych do przeprowadzenia w 2019 r. oraz roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach w 2019 r.

(akta kontroli str. 45-48, 259-296, 319-321, 357, 426-435)

2.3. Wydatki budżetu środków europejskich

W 2019 r. w Sądzie nie planowano i nie realizowano wydatków z budżetu środków europejskich.

(akta kontroli str. 150)

2.4. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Opis stanu faktycznego

W Sądzie Najwyższym opracowano budżet zadaniowy na 2019 rok w układzie funkcji, zadań, podzadań z działaniami, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z 13 czerwca 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej²⁹.

W ramach podzadania 18.1.1 Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez Sąd Najwyższy³⁰, w 2019 r. wydatkowano 98 796,7 tys. zł. Celem podzadania było zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa, a miernikiem był średni czas rozpatrywania sprawy w dniach. Wartość miernika realizacji podzadania wyniosła 380 (przy planowanej 270) i była wyższa od osiągniętej w 2018 r. o 40 dni, co wskazywało na wydłużenie czasu rozpatrywania spraw.

Szef Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego³¹ wyjaśnił m.in., że na nieosiągnięcie zakładanego poziomu miernika wpłynęły zmiany w strukturze organizacyjnej Sądu Najwyższego wywołane wejściem w życie ustawy o Sądzie Najwyższym, zwłaszcza brak obsady wakujących stanowisk w Sądzie związany ze sporem dotyczącym Krajowej Rady Sądownictwa. Wg ustawy budżetowej na 2019 r. liczba stanowisk sędziowskich wynosiła 104, a na 31 grudnia 2019 r. obsadzonych było 91 stanowisk sędziowskich. Ponadto Szef KPP SN wyjaśnił, że Sąd Najwyższy nie miał możliwości podejmowania żadnych działań naprawczych ponieważ kwestia obsady kadrowej leży poza kompetencjami Sądu.

(akta kontroli str. 44, 58-59, 104, 134-136, 303)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niegospodarne wydatkowanie środków publicznych w kwocie 630,0 tys. zł z tytułu zapewnienia 105 miejsc parkingowych pracownikom Sądu bez obciążania ich opłatą za korzystanie z tych miejsc w 2019 r.

W 2019 r. Sąd Najwyższy wydatkował 630,0 tys. zł z tytułu zapewnienia pracownikom płatnych miejsc parkingowych, na podstawie umowy nr KPP III-2310-

²⁸ Pismo nr KPP-156/2018 z dnia 20 marca 2018 r. w sprawie uzyskiwania trzech ofert gdy wartość zamówienia wynosi więcej niż 10,0 tys. zł brutto a mniej niż 30,0 tys. euro netto.

²⁹ Dz.U. poz. 1154, ze zm.

³⁰ Podzadanie realizowane w ramach funkcji 18. Sprawiedliwość, zadanie 18.1 Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez Sąd Najwyższy.

³¹ Dalej także: Szef KPP SN.

2318 z 31 lipca 2018 r. (wraz z aneksem z 2 października 2018 r.) zawartej z Towing Sp. z o.o. (administratorem parkingu³²). W umowie ustalono opłatę miesięczną za całodobowe korzystanie z jednego miejsca parkingowego w kwocie 500,00 zł brutto. Miesięczna opłata za korzystanie przez Sąd Najwyższy ze 105 miejsc parkingowych wynosiła 52,5 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą Pierwszy Prezes SN zarządzeniem Nr 68/2018 z dnia 3 grudnia 2018 r.³³ przydzielił 105 miejsc parkingowych do wykorzystania przez poszczególne Izby Sądu Najwyższego (bez Izby Dyscyplinarnej) na miejskim podziemnym parkingu przy Pl. Krasińskich w Warszawie.

(akta kontroli str. 210-214,318, 322-344)

Szef KPP SN w wyjaśnieniach wskazał, że o przyjęciu takiego rozwiązania zadecydowały względy bezpieczeństwa wskazane w ekspertyzie³⁴. Ponadto wyjaśnił, że są spełnione przesłanki wydatkowania środków publicznych określone w art. 44 ust. 1-3 pkt 1 lit. b ustawy o finansach publicznych. W szczególności w nawiązaniu do art. 44 ust. 3 pkt 1 lit b, zgodnie z którym wydatki publiczne powinny być dokonywane z zachowaniem optymalnego doboru metod i środków, służących osiągnięciu założonych celów, należy uznać, że ponoszenie przez Sąd Najwyższy rozważanych wydatków korespondowało w pełni z celem zasadniczym, jakim jest utrzymywanie bezpieczeństwa obiektu.

(akta kontroli str. 206, 313-314)

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela powyższego stanowiska, ponieważ art. 44 ust. 3 pkt 1) lit b) ustawy o finansach publicznych zobowiązuje do dokonywania wydatków publicznych nie tylko w sposób celowy, ale również oszczędny z zachowaniem zasady optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym żadne przepisy prawa nie nakładają na Sąd Najwyższy obowiązku zapewnienia niektórym pracownikom miejsc do parkowania samochodów prywatnych, bez ponoszenia przez nich kosztów z tego tytułu. Przydzielone pracownikom SN miejsca parkingowe znajdują się na ogólnodostępnym płatnym publicznym parkingu miejskim i nie ma podstaw, aby pracownicy SN nie ponosili kosztów korzystania z nich. Cel jakim jest utrzymanie bezpieczeństwa obiektu zostałby również osiągnięty poprzez zakaz parkowania, natomiast w sytuacji kiedy SN dopuścił parkowanie samochodów prywatnych pracowników, to powinni oni ponosić koszty tego parkowania tak jak inni użytkownicy parkingu miejskiego.

2. Niegospodarne wydatkowanie środków publicznych w kwocie 13 282,79 zł w formie miesięcznych ryczałtów na pokrycie kosztów zamieszkania w miejscu delegowania asystenta sędziego SN. Ryczałt był wypłacony co miesiąc w maksymalnej wysokości, pomimo iż delegowany w żadnym z miesięcy w II półroczu 2019 r., za który wypłacono ryczałt nie zamieszkiwał w Warszawie przez cały miesiąc, a jedynie od 3 do 15 dni.

³² Towing Sp. z o.o. administrował parkingiem na podstawie umowy dzierżawy ZDM/GPP/1/K/18 zawartej z Miastem Stołecznym Warszawa reprezentowanym przez Zarząd Dróg Miejskich w Warszawie w dniu 9 lipca 2018 r.

³³ W sprawie zasad przydzielania miejsc parkingowych w Sądzie Najwyższym, zmienionym zarządzeniem nr 73/2018 r. z dnia 20 grudnia 2018 r.

³⁴ Ekspertyza techniczna oddziaływania detonacji materiału wybuchowego na konstrukcję Kompleksu Urbanistycznego Wymiaru Sprawiedliwości na placu Krasińskich w Warszawie sporządzonej w marcu 2000 r. przez Instytut Inżynierii Wojskowej w Warszawie. W ekspertyzie stwierdzono m.in., że „Ze względu na zagrożenie wybuchem ładunków MW o dużej masie, wwiezionych przez pojazdy na parking ogólnodostępny należałoby wprowadzić parkowanie tylko dla pojazdów identyfikowalnych (np. posiadających stały abonament), w tym w strefie 15 m od ścian budynku dla samochodów SN, SA, IPN i pojazdów służbowych”.

W 2019 r. Sąd z tytułu delegowania do SN³⁵ wypłacił sędziemu P.B. kwotę 27 560,46 zł, w tym 21 158,64 zł z tytułu ryczałtu na pokrycie kosztów zamieszkania w miejscu jego delegowania oraz 6401,82 zł z tytułu diet i zwrotu kosztów przejazdu. Sąd wypłacał w II półroczu 2019 r., co miesiąc ryczałt w maksymalnej wysokości, tj. w kwocie 3526,44 zł, pomimo iż ww. sędzia przebywał w miejscu delegowania przez 67 dni (II półrocze 2019 r. to 184 dni) i powinien otrzymać ryczałt w kwocie 7875,85 zł³⁶, tj. o 13 282,79 zł mniej.

(akta kontroli str. 357-359, 418-419)

W złożonych wyjaśnieniach Prezes SN nie odniosła się wprost do ww. nieprawidłowości, stwierdziła jedynie, że w praktyce przyjęło się, że ww. ryczałt miesięczny jest wypłacany w maksymalnej wysokości, z uwagi na relatywnie wysokie koszty najmu lokali mieszkalnych lub najmu pokoiów w hotelach na terenie Warszawy.

(akta kontroli str. 410-412)

NIK negatywnie ocenia powyższą praktykę, ponieważ, zgodnie z art. 77 § 6 pkt 1b) ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych³⁷, sędziemu delegowanemu należy się zwrot kosztów zamieszkania w miejscu delegowania w formie miesięcznego ryczałtu, zatem ryczałt ten należy się tylko wówczas, kiedy sędzia zamieszkuje w miejscu delegowania, bo tylko wtedy ponosi koszty tego zamieszkania. Oznacza to, że ryczałt w pełnej miesięcznej wysokości można wypłacić sędziemu delegowanemu tylko wówczas, kiedy zamieszkuje on w miejscu delegowania przez cały miesiąc. W innych przypadkach ryczałt powinien być wypłacany w wysokości proporcjonalnej do liczby dni zamieszkania. Wypłacanie tego ryczałtu zawsze w pełnej wysokości, czyni z niego stały miesięczny dodatek do wynagrodzenia delegowanego sędziego.

Ocena cząstkowa

Skontrolowane wydatki były dokonywane w granicach posiadanych środków oraz kwot ujętych w planie finansowym. Wydatki realizowane były zgodnie z zasadą celowości i gospodarności, za wyjątkiem wydatkowania środków publicznych w łącznej kwocie 643,3 tys. zł z tytułu zapewnienia miejsc parkingowych pracownikom SN oraz wypłaconego ryczałtu na pokrycie kosztów zamieszkania w miejscu delegowania asystenta sędziego SN. Zamówienia publiczne realizowano zgodnie z obowiązującymi przepisami. Sąd monitorował realizację miernika przyjętego na etapie planowania budżetu zadaniowego, jednakże miał ograniczony wpływ na jego osiągnięcie. Nie uzyskano zakładanej wartości miernika 270 dni dla średniego czasu rozpatrywania sprawy.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Sąd rocznych sprawozdań za 2019 r., które obejmowały także dane dotyczące Izby Dyscyplinarnej³⁸:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),

³⁵ Minister Sprawiedliwości decyzją nr DKO-I.5631.318.2019 z dnia 28 marca 2019 r. delegował sędziego P.B. do pełnienia funkcji asystenta Sędziego SN w Izbie Dyscyplinarnej SN od 29 marca 2019 r. na czas nieokreślony. Powyższa decyzja została zmieniona pismem z 21 czerwca 2019 r. (nr DKO-I.5631.560.2019) w zakresie miejsca oddelegowania do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN od dnia 1 lipca 2019 r. na czas nieokreślony.

³⁶ Wg wyczerpania 67 x 117,55 zł. Wysokość pełnego miesięcznego ryczałtu wynosiła 3526,44 zł, zatem ryczałt z tytułu zwrotu kosztów zamieszkania za jeden dzień przyjęto w wysokości 117,55 zł (3526,44 zł/30 dni).

³⁷ Dz. U z 2019 r. poz. 52 ze zm.

³⁸ Izba Dyscyplinarna SN nie prowadziła odrębnych ksiąg rachunkowych i nie sporządzała sprawozdań budżetowych. Księgi rachunkowe dla Sądu Najwyższego dysponenta części 04 (w tym Izby Dyscyplinarnej) prowadziło i sprawozdania sporządzało Biuro Finansowe Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w skontrolowanych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Analiza wdrożonej w Sądzie polityki zarządzania ryzykiem i mechanizmów sporządzania sprawozdań wykazała, że stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość opracowania sprawozdań. Badane sprawozdania sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 96-114)

Do czasu zakończenia czynności kontrolnych w Sądzie dokonano dwóch korekt w sprawozdaniu Rb-28, na podstawie pism Biura Finansowego w Izbie Dyscyplinarnej SN³⁹, tj. 13 i 18 lutego 2020 r., które polegały na poprawieniu wartości zobowiązania ogółem w rozdziale 75114 § 4040 z 458 271,33 zł na 548 956,70 zł oraz na 569 025,89 zł. Pierwsza korekta była spowodowana nieprzekazaniem do Biura Finansowego SN umowy zlecenia oraz listy świadczeń dla ławników ID SN za grudzień 2019 r. Druga korekta była związana z nieujęciem dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2019 r. pracowników administracyjnych ID wraz z pochodnymi. Korekt dokonano w terminie zgodnym z § 27 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁴⁰ (korekt można dokonywać do 30 kwietnia).

(akta kontroli str. 117-128)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Sąd Najwyższy sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Skontrolowane sprawozdania zostały opracowane w prawidłowy sposób i terminowo przekazane.

V. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- 1) obciążanie pracowników kosztami korzystania z miejsc parkingowych,
- 2) zwrot sędziom delegowanym kosztów zamieszkania w formie miesięcznego ryczałtu w wysokości proporcjonalnej do liczby dni zamieszkiwania w miejscu delegowania w danym miesiącu.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

³⁹ Nr KP ID I 311 – 3/20 z dnia 12 lutego 2020 r. i nr KP ID I 311 – 4/20 z dnia 17 lutego 2020 r.

⁴⁰ Dz.U. z 2019 r., poz.1393 ze zm.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje pokontrolnego, w terminie 21 dni od prawo zgłoszenia na piśmie⁴¹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61 b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Najwyższa Izba Kontroli informuje, że wystąpienia pokontrolne po kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. stanowią podstawę sporządzenia *Analizy wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 r.*, której terminowe przedłożenie jest obowiązkiem Najwyższej Izby Kontroli określonym w art. 226 ust. 2 Konstytucji. Realizacja ustrojowego obowiązku Najwyższej Izby Kontroli w stosunku do Sejmu, umożliwiająca dochowanie przez Sejm terminu określonego w art. 226 ust. 2 Konstytucji, stanowi realizację ważnego interesu społecznego. Wobec powyższego, na podstawie art. 15z z ust. 4 pkt 2 w zw. z ust. 1 pkt 10 i ust. 7 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁴², organ kontrolowany zobowiązany jest w terminie określonym w art. 54 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, wnieść zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego albo poinformować w tym terminie o niewniesieniu zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa,   kwietnia 2020 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś

.....
podpis

⁴¹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.”

⁴² Dz.U. poz.374, 567 i 568.